

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:

Helyben hazhozva:	
Egész évre	12 fr.
Fél évre	6 fr.
Negyed évre	3 fr.
Egy hónapra	1 fr.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 fr. — kr.
Fél évre	7 fr. — kr.
Negyed évre	3 fr. 50 kr.
Egy hónapra	1 fr. 20 kr.

Hirdetések helyben ártandók.

Szerkesztőség:
Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.

Bermentellen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Kazinczy-utca 1. szám, földszint, balra.

Hirdetések díjazás szerint.
Egy sor szám 5 kr. ünnep- és vasárnap után: szám 3 kr.

A helyzet.

Budapest, augusztus 27.

Lassanként oszladozni kezd a ti tokzatos homály, melybe a czár tulajdonképeni politikáját, végcéljait rejteni tudta és a sybilla-mondásokból, melyekkel az orosz kormány közlönyei az európai közvélemény kíváncsiságát táplálták és áltatták, kiválik a felvilágosító szó a diplomata csel-szövésből, azaz a hazug himezés-hámozásból kifejlődik az igazság egy kis magvakaként. Valahára megtudjuk, hogy tulajdonképen hova céloz Sándor czár s igazságszerint mit akar Bulgáriában s Bulgáriával.

Az alább közölt levél, mely jól értesült pétervári forrásból származik, igen érdekes bepillantást enged az orosz önkormányzó elismertébe s következtéseitől és okoskodásától bizonyos logikát, tévelygésétől bizonyos rendszerességet megtagadni nem lehet.

Sándor czár azon szempontból indul ki, hogy Bulgáriában és Keletruméliában csak azon állapot jogos, mely a berlini szerződés határozmányainak megfelel. A berlini szerződés nem ismer bolgár-rumélia-uniót, következképp az nem is létezik; a berlini szerződés a bolgár trón megüresedése esetére nem ismer kormányzóságot, nem ismeri a ruméliei kormányzó méltóságát, a mindkét ország képviselőiből alakult sobranjét, Battenberg eltávolítására óta tehát anarchia uralkodik és a két országnak nincs oly kormánya, melylyel érintkezni lehetne. Holmi Ferdinánd fejedelem egyszerűen nem létezik.

Hogy a lyuk, melyet a berlini szerződésen az unió ütött, a konstantinápolyi conferentián Oroszország közreműködése mellett befoztatott, az rögeszméjében nem téveszti meg a czárt: meggyőződése szerint ezen provisorium Battenberg eltávolításával érvényességét annyival inkább elvesztette, mivel a keletruméliai statum vele összefüggő revíziója meg nem történt, sőt meg sem kezdetett. Non avenu.

Hogy a regenség szabadon választatott, hogy ez a guruló rubelek segítségével ismételtelen kiűrt lázongásokat, forradalmakat és gyilkos összeesküvéseket leverte s az országot jól kormányozta; hogy a választások folyton a legnagyobb szabadsággal s a választók minden erőszakos befolyásolása nélkül mentek végbe; hogy a fejedelmválasztás a legteljesebb béke és zavartalan egyetértés közepett egyhangulag lett megéjtve; hogy Ferdinándot a nép és hadsereg úgy Bulgáriában, mint Keletruméliában ujjongva fogadja. hogy ő nagytettségű, e mellett konzervatív és különösen Oroszország jogos igényeit megvédni kész fejedelem, kinek személye és családi összeköttetési békes becsületes uralkodásának legbecsebb biztosítékait képezik: a czárna néve ez mind nem létezik. Az ő szemei előtt a forrás tisztátalan s ezzel neki minden, mi e forrásból eredt, jogtalannak, az ő jogát, az ő méltóságát, az ő hatalmát megfertőztetőnek tetszik.

De a czár sem akarja a bolgár kérdést megoldatlanul hagyni, csak-hogy ő oly megoldást akar, a mely neki tetszik. És ha a dolog oly komoly, oly kényes, az európai békére oly veszélyes nem lenne, mosolyogni lehetne rajta, hogy a Néva-parti furcsa ábrándozó mily naivitással szemelte ki Deus ex machinának a boszporusi különözt és a yldiz-kioszkbeli fogvaczogató remetétől várja a balkáni gordiusi csomó kettévágását. A sultánnal akarja az európai hőhérpallást felkötteni s a padisah és kalifa kezébe nyomja a kancsukát, hogy ez tereje be a megtévedett keresztény bürgéket a legitím akolba! És e mellett a többi signatarius hatalom, nevezetesen Németország és

Ausztria-Magyarország helyeslésére is számít!

Itt azután csakugyan minden kedélyeskedés megszűnik: kit akarunk ámitani? Ha monarchiánk Törökország fegyveres beavatkozását, melynek okvetlen az orosz occupatió lett volna a következménye, talán egyidejű kísérője, hasznosnak és czélszerűnek tartotta volna, annak akkor lett volna az ideje. midőn a bolgár-ruméliai unió kimon-datott és a status quo érdekében sikra szállt Szerbia ellen a bolgár hadsereg kivonult. Azóta Európa az uniót elismerte, akármily formában, záradékokkal, elő-és utóféltételekkel, az mindegy, el van ismerve, s a mindkét ország-beli tényleges uralkodó azonossága ma már nem vét a nemzetközi jog ellen s így nem lehet a bolgároknak és ruméliotáknak a berlini szerződés ellen elkövetett bűnül betudni, hogy legitím fejedelmükől önhibájukon kívül megfosztatván, ügyeiket maguk intézték el s a rendezett viszonyokhoz való visszatérésre azon eszközöt választották, mely életérdeküknek megfelel s a legitím eljárásához minden kigondolható kibúvó között még a legközelebb van.

A mi pedig a skirnieviczei megállapodásokra való czélzást illeti, az az egy kétségtelen, hogy ezen megállapodások Oroszországnak egyoldalú katonai beavatkozást, az orosz hatalmi spherának a Balkánon kiterjesztését és mélyítését meg nem engedik, a nélkül, hogy Ausztria-Magyarország érdekében megfelelő egyensúly ne létesítenék.

Tisza Kálmán kormányelnök, Nagyrádváros orsz. képviselője — a mint biztos forrásból értesülünk — szeptember utolsó napjaiban érkezik Nagyrádra, hogy a választó polgároknak a mandátumért köszönetet mondjon. Tisza Kálmán szeptember 22-én már Kolozsvárott lesz s a király kíséretében marad. A hadgyakorlatok bevégzése és őfelsége elutazása után megy Nagyrádra és ott nyilatkozni fog a helyzetről.

A tankönyvekről. A lapok többször emeltek szót a miatt, hogy iskoláinkban a tankönyvek sokszor és nagy mértékben változnak. A 60-as és 70-es években középiskoláinkban a tankönyv változtatás kellettén csakugyan nagyobb volt, habár ezt is menti tanügyünk akkori átalakulása. A tankönyv változás az időkben 15—20 százalékra telt. E százalék az 1888. évi középiskolai törvény életbelépte, vagyis középiskoláink irányának és működésének határozottabbá tétele óta, — a mint illetékes helyről értesülünk — rohamosan apadt. A jelenlegi adatok már a lehető legkedvezőbbek. A közoktatásügyi miniszter rendelkezése és vezetése alatt álló 119 középiskolában van körülbelül 2588 tankönyv és 2064 auctor és olvasókönyv. Ezekből a megnyitott 1887-8-dik tanévben változott 133 tankönyv és 133 auctor és olvasókönyv; százalékokban 5.13 százalék tankönyv és 6.44 százalék auctor és olvasókönyv; együttesen középámban 5.78 százalék. Egy középiskolára esik tehát átlagosan az arányzám törtenek elhagyásával egy tankönyv és egy auctor vagy olvasókönyv változása. E változtatások okai: 1. egy-két új könyv behozatala a tantervek változása következtében. 2. külföldi kiadású auctorok felcserélése hazaiakkal és végül 3. gyöngyöb tankönyvek felcserélése jobb új tankönyvekkel.

Parasztozalmak Galicziában. Lembergből írják a „N. W. T.”-nak: Zaleski helytartónak Bécsben való tartózkodása összefügg az a mozgalommal, mely Koczenice és Rutki paraszti között Lunecuban az új utrendtartás behozatala miatt keletkezett. Ez új törvény értelmében a parasztok az utak megcsinálásánál napzámokra köteleztek. A parasztok közt nagy agitatio keletkezett a törvény ellen. Azt mondják, hogy ez a robotnak újból való behozatala. Zaleski helytartó maga járt Koczeniceben, hogy a parasztozalt lecsendesítse és felvilágosítsa. A helytartó kifejtette a falusi napnak, hogy a jelen törvény kevesebb terhet ró reaja, mint az előbbi, és hogy naponként 20 kr lefizetés mellett a munka alól felmenthetik magukat. A helytartónak ama megjegyzése, hogy 20 krnyi összeg csak nem tulságos sok, az felelték a parasztok: „Nagyon is kevés, mert ha csak 20 kr kell fizetnünk egy napi munkáért, az urak azt követelik majd tőlünk, hogy nekik is 20 kr-ért dolgozzunk. Ez tetemesen meg-

szonkítja munka-bárunkat.” Különös ellenszennel viseltetnek a parasztok a névsorok összeállítására iránt, melyek az utrendtartás keresztültivitele végett szükséges nyilvántartás-nál kívánatosak. Vonakodnak a listákat aláírni és a községi bélyeggel ellátni. Több köz-ségben elrejtik a községi bélyegzőjét. Néhány nappal ezelőtt parasztozók álló küldöttség ment Bécsbe Koczeniceből, hogy a fejedelmél az új törvényzabta terheknek megszüntetését kérelmezzék.

A czár taktikája.

Pétervárról legújabb kelettel írják a „Pester Correspondenz”-nek: „A berlini szerződés aláírt hatalmakhoz intézett körjegyzék, melylyel az orosz kormány Ferdinánd herczegnek Bulgáriába való bevonulására felelt, társas műve Giersnek és a czárnak: a jegyzék azon tételének t. i. melyben említett tételt arról, hogy Ferdinánd az ő hájának adott kifejezést, miszerint a czárnál kihallgatást nyerjen s tőle tanácsot kérhesse, hogy azonban értesére lett adva, miszerint Oroszország részéről a megválasztásba leendő beleegyezésre semmiféle körülmények közt sem számíthat: maga Sándor czár szerzője. A czár az által, hogy ezen magában véve legalább is feleslegesen látszó „személyes kellemetlenség” a legkiterjedtebb nyilvánosság elé szánt okiratba felvételre, azon magán, családi faradozásoknak akart véget vetni, melyekkel a legközelebbi napokig Ferdinánd érdekében engedékenységre és kibékülésre végett zaklatott. Legszűkebb családi életének bensejéig fonták a szálakat s a bolgár ügyekkel oly combinatíókat hoztak összefüggésbe, melyek a császári ház vérokonainak életérdekére, éietboldogságára vonatkoznak. Különösen női kezek voltak azok, melyek nagy buzgósággal terelték az ügyet az említett irány felé s az uralkodó makacssága ellen valóóságos ostromot intéztek. A tünderjűk eme munkássága az éppén nem regényes természetű czárnak se-hogy sem akart tetzenni s hogy a dolognak egyszer s mindenkorra véget vessen, bevételre a körjegyzékbe a famózus tételt.

Ugy-módon akarja a herczeg get brusquirozni, mely a „család” előtt is nyilvántalóvá teszi, hogy a herczeg érdekében kifejtett bármely néven nevezendő faradozás eredménytelen marad.

A czár egyáltalán senkit sem akar az egyesült bolgár trónon látni s egész taktikája oda céloz, hogy a Balkán felszajzenet akként legyen rend csinálva, hogy ez által ott a berlini szerződés által teremtetett helyzet állítassék helyre. III. Sándor czár ugyanis Bulgária és Keletrumélia egyesülését, a mi az orosz szabadtó megkérdésére nélkül hajtatott végre, ma sem ismeri és az államjogi nehézségeknak a konstantinápolyi értekezlet által elfogadott időleges megoldásához, mely-szerint a bolgár fejedelem 5 évre Keletrumélia kormányzójának nevezetik ki, csak vonatkozva járult. Miután a kinevezett fő kormányzó, Battenberg Sándor, a bolgár fejedelmi koronával kormányzó tisztségét is elvesztette: azon nézetben van a czár, hogy az időleges unio annál tarthatatlanabbnak és meg nem történtnek tekintendő, minthogy a keletruméliai statumnak az időleges unio corollariumaként elfogadott revíziója még megkezdve sincs.

Hogy Bulgária és Keletrumélia Battenberg eltávolítása után is együtt maradt s egyesülten nemcsak Kaubars küldetését hiusította meg, hanem a zavargásokat is leverte, rendben és békeben kormányozta az országot teljes szabadságban és biztonságban két fejedelemválasztó sobranjét hívott össze s miután a korábban megválasztott dan herczeg a választást el nem fogadta, Coburg herczeg lett megválasztva s már installálva is: mind-est meg nem történtnek tekintik Sándor czár, mint valami úrt a bolgár történelemben, mely felett mint úres trófelet elislik tekintete, hogy csak azt lássa, a mi a berlini szerződésben írva van.

Valamint rá néve a regenség nem létezik, hogy nem létezik Coburg herczeg sem. Nem fog ellene hadat indítani, hanem következetesen ignorálni fogja s kellő időben rábírja a portát, hogy mint szuzeren hatalom éljen jogával, azaz a törvényes rend helyreállításáig mind két országba biztosokat küldjön. Ha a biztosok ellenállásba utköznének s a porta kénytelen lenne katonai segélyt adni melléjük, de gyengének érezné magát egyedül nyújtani a segélyt, akkor kész lenne Oroszország az általa oly magas áron, oly nagy áldozatokkal felszabadított Bulgária érdekében további áldozatot is hozni és — miután a többi hatalmakat is hozsítta — ezen katonai segély egy részét, a jelzett czára s a status quo ante helyreállításának megtörtén-téig, saját erejéből előállítani. A czár tudniillik azon nézetben van, hogy nyit-után a berlini szerződés határozmányainak foganatosítása és fenntartása iránt in-

tézkedés nem történt, a szerződés hatá-rozmányait — a mennyiben azok Bulgáriára és Keletruméliára vonatkoznak — meg-őrizzni s megvédni a szuzeren Törökország joga és kötelessége s egyuttal minden egyes signatarhatalomnak s egyuttal valamennyinek joga és kötelessége abban a portát támogatni. A czár bizton számít arra, hogy egy hatalom sem tenne kifogást ellene, ha a szultán — idegen segítség-gel vagy a nélkül — beavatkoznék s erre néve a skirnieviczei megállapo-dásokban vél biztosítottot birni, hogy nevezetesen Németország és Ausztria-Magyarország nem ellenézzék, ha Oroszország Törökország által felkérve, időnként egy ánd-árt állomászatatna Bulgáriában. Hogy talán a bolgárok az orosz csapatokkal ellenségeskednének, attól nem tart a czár.

Egész törekvése tehát az, hogy rávegye a portát, miszerint éljen szuzeren jog-ai-val, a többi — gondolja a czár — majd magától megjö. A porta kezdii mára czár szándékait megvalósítani, habár nincs is elég bátorsága ezt oly gyorsan s oly teljesen foganatba venni, mint a czár szeretné. Az első lépés minden-estre megtétezt: Ferdinánd herczeg jelen-kezésére, hogy Konstantinápolyba menni s a sultán előtt hódolatát kifejezni óhajtaná, a nagyvezér oly távirattal felelt, melyben a porta azon való rosszaságát fejezi ki, hogy a herczeg Bulgáriába és Keletruméliába jött, mi-előtt Törökország megválasztását megerősítette volna s a hatalmak beleegyezését kieszközlötte volna.

KÜLFÖLD.

Oroszország és Németország. Hogy Oroszországban minő hangulat uralkodik, arra néve legtalálóbbnak tartja a „Kölnische Zeitung” hivatkozni arra, hogy a Derouledé-nek készített viharos tüntetésben magas udvari méltóságok, közöttük a czár egy kamarása is részt vett. E tüntetésről a „K. Ztg.”-nak a következőket írják: A Nisni-Nowgorodban történt Derouledé-comédia az itteni hangulatra nagyon jellemző. A francia izgatató iránt nyilvántott tüntetésben, melyet főképp tisztek és kerekedők rendeztek, első sorban kifejezték azt az általánososan elterjedt égo gyűlöletet Németország ellen, csak részben adva helyet a francziák iránt érzett rokonszenvnek. Azt még el lehet képzélni, hogy Franciaországban valamikor kedvezőbb hangulat fog tamadni a németek iránt, de ennek a bekövetkezésére Oroszországban lehetetlennek látszik. Itt az irigységgel elegyes gyűlölet nagyon erős. Ha Németország ma kar-dózt rántana Oroszország mellett, s kijelentené, hogy felveszi a harcot bármelyik hatalommal is, a mely Oroszor-szágnak a Balkanon utját állja, akkor az orosz lapok azt írják bizonyítván, hogy Német-ország azért olyan barátságos, mert megis-merik az orosz hatalmat és fél tőle, de azért politikájában a bizalmatlanság ép olyan nagy lenne, mint a minő volt előbb. Megjegyzendő a Derouledé-botrányokhoz, hogy az orosz kormány ezelőtt két évvel eltöltötte a hasonló alkalommal francia szónokainak az izgató beszédek tartását, a tényleges szolgálatban álló tiszteket pedig eltöltötte a tüntetésekbeni résztvételről. Ezáltal pedig sem az egyik, sem a másik intézkedés eszébe sem jutott az orosz kormánynak. Különben Derouledé nem tarthatta volna meg elmondott beszédeit, s Baranoff tábornok nem játszhatott volna olyan szerepet. Baranoff különben nem a legjobb hírek örvendő ember, azonfelül mindent megtesz, a mivel magáról beszélhetet. — A „Swjet” kiadójának Komaroffnál 22-dikén ugyan lakoma volt Derouledé tiszteletére, sőt felköszöntéssel az orosz-francia fegyvertes-vérségre. A terem Derouledé megkoszorúzott arcképevel volt díszítve, a jelenlévők francia és orosz szalagokat viseltek, a panslápárt minden feje jelen volt, közöttük Csernajeoff is, Sluceszki, a czár kamarása, az orosz-francia fegyveres szövetségre verset olvasott fel, viharos tetszést aratva.

Az ir-kérdés. Az angol parlamentben ismét napirendre került az ir-kérdés. Gladstone egy határozati javaslatot nyújtott be az ir nemzeti liga elnyomása tárgyában, mely a következőleg hangzik: „Határozza el a ház, hogy hódolatjelzés felirattal fog átnyújtani ő Felségének, melyben kifejtji, hogy e ház elé Irland alkirályának egy proclamatiója terjesztett, melyben az ir nemzeti liga neve alatt ismeretes társaság, az 1887-iki irlandi büntető törvényre való hivatkozással, mint veszedelmes szövetség jellemzettük. A parlament elő semminemű előterjesztés nem érkezett, mely az említett proclamatió jelzett tartalmát igazolná, a melynek értelmében ő Felsége alattvalói, cselekedeteiknek törvényes megvizsgálása nélkül mint bűntörök lennének megbüntethetők. Ilyenmő előterjesztés hiányában a ház azon kérelmet terjeszt elő, hogy a nevezett proclamatio a kérdéses egyesületre néve ne maradjon érvényben. A Gladstone-féle határozati javaslat felett pnteken szavazott a ház, s a mint a két napig tartó vita bizonyítja, az egész ir-kérdés szóba került s a pártok mérkőzése a közönségesnél nagyobb jelentőségű volt. Gladstone azonban újabban kisébbségben maradt s közel nyolcz-

va nyolc nyitottság mellőzte javaslatát. Ez után az eredmény után nem valószínű, hogy a Salisbury-cabinet többsége az ir-kérdésben, egyhamar meg legyen bontható.

LEGUJABB POSTA.

— **Monarchiánk és a bolgár ügy.** Bécsből a következő táviratot veszi a „Pester Correspondenz”: „Itt egyáltalán nem okozott meglepetést, hogy Németország és Bulgáriában és Keletruméliában Franciaország-hoz hasonlóan Ferdinánddal szemben ridég tartózkodást tanusit. Berlinből ez előre jelez-tett s kormányunk annál kevésbé talált el-lenvetni valót, minthogy elvben még Oroszország tiltakozási jogosutnak elismerni kénytelen. Azonban egészen más kérdés az, hogy mily sanctio alkalmaztaasok a berlini szerződésnek Ferdinánd herczeg által történt megsértésével szemben? Erre vonatkozólag itt sem német, sem orosz rész-ről kérdés vagy indítvány nem tétetett és az irányadó egyének szerint kétségtelen, hogy monarchiánk oly rendszabályokba bele nem egyezik, melyek a hatalmi spherák és tényleges befolyások bővítését involválják. Orosz-ország még az utolsó török háboru idejéből tudja, hogy hol kezdődik a határ, melyen túl szomszédságunkban idegen befolyás felülke-rekedését soha nem tűrnék.”

— **Németellenes igatások Orosz-országban.** Berlinből jelentik: Az itteni politikai körökben figyelemmel kísérik Derouledé utját, ki oroszországi időzését meghosszabbította. Azt kérdezik, hogy mit ér a felügyelet és a megfigyelés, ha nem tudják megakadályozni, hogy Derouledé izgatató áldomásokat mondjon Németország ellen; sőt mi több Oroszországra hasonlóan szel-lemben válaszolnak is. Bár jól el tudják választani az orosz kormányt azoktól a bizonyos orosz köröktől, a melyek szeretik a kedélyeket felgátolni, mégis kérdik, hogy hová fog vezetni a kormány tulságos sugede-kenysége, s hogy képes lesz-e az orosz kormány a felizgatott kedélyeken uralkodni s a közvéleményt igazlalmi elnyomni?

— **A czár és a sultán távirata Ferdinánd fejedelemhez.** A mint a „Times” Sophiából értesül, Ferdinánd fejedelem két táviratot kapott, egyet a czártól egyet pedig a sultántól. Az első Ausztria-Magyarország képviselője kö-zvetítette. Eles szavakban, a melyek III. Sándornak Battenberghez intézett válaszára emlékeztetnek, jelentik ki a czár, hogy Ferdinánd Bulgáriába utazását rosszulja, mint a berlini szerződés megsértését. A sultán távirata is körülbelül azt mondja, csak-hogy kissé mérsékeltbb hangon.

TÁVIRATOK.

— A bolgár-ügy. —

Sophia, aug. 28. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Stambulow kijelenté, hogy kész a bolgár cabinet megalakítását elfogadni.

A porta ismételtén körjegyzéket intézett a hatalmakhoz, melyben Orosz-ország javaslatát Ehrenrott tábornok kiküldetésére vonatkozólag közli, a tábornok orosz biztosként menne le Sophiába. A porta egyuttal kijelenti, hogy a bolgárkérdésben mindaddig nem tesz kezdeményezést, míg a hatalmak közt megállapodás nem létesül.

— A cseglédi választás a törvényeszek előtt. —

Kecskemét, augusztus 28. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Az itteni törvényeszek a cseglédi polgarmester és társai ellen, a cseglédi választási visszadések miatt beadott jelentést, mint bűnvádi eljárásra alkalmatlant elutasította és az eljárást beszüntette.

— Az E. M. K. E. közgyűlése. —

Sepsi-Szt. György aug. 28. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Az erdélyi cultur-egyleti közgyűlés ma Bethlen Gábor gróf főispán elnökele alatt nagy részvétellel megtartott.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— A külföldi politika legújabb mozzanatainak olyan rendkívül érdekes anyaghalmozást bocsátunk lapunk mai számában olvasóink elé, hogy nem mulasztjuk el külön is felhívni olvasóink figyelmét „A helyzet” és „A császár taktikája” című cikkeinkre, melyeknek értékét nagyban emeli azon körülmeley is, hogy kiváló forrásból erednek.

— Arad megye a király előtt. Ö Felcsége a királynak Déván leendő tartózkodása alkalmából Arad megye is hibetölveg sorakozni fog azon törvényhatóságokhoz, melyek hódolatukat a Felség elé viszik. Mint halljuk. Fábrián László főispán és tárgyban rendkívüli közgyűlésre fogja egybehívni Arad megye a törvényhatósági bizottság tagjait.

— A simándi kisajátítási tárgyalások alkalmával, mint azt annak idején említettük is, a kisajátítási terv ellen két fél részéről emeltetett észrevétel és pedig azon irányban, hogy a vasut által ketté szelt birtokon a hozzáférhetőség megnehezítve lett. Kővér Ferenc és Kintzig János tették meg az észrevételt. A jelzett akadály elhárítása végett a tárgyaló bizottság a vasut közgazdasági bejárása alkalmából megállapított átjárókön kívül egy újabb átjárót és az ugynevezett szelistyori éren keresztül egy hidat építtatni határozott, mely határozatban a nevezett felek megnyugodtak és beleegyezésüket adták abba, hogy a kisajátítási tervbe foglalt birtokrészeket a vasutépítési munkálatok megkezdheteszenek.

— Degenfeld Schomburg Kristóf gróf, lovassági tábornok, a VII-ik hadtest parancsnoka Badna-Lippáról a mai napon érkezett vissza Aradra s ma és holnap itt marad.

— Aradváros iskolaszéke, mint értesülünk, meg a jövő hó elején rendkívüli ülést fog tartani, hogy a közösi leányiskoláknál üresedésbe jött két tanítónő állás meg a tanév megkezdése előtt betölthető legyen. Az állásokra ma eddig is számos pályázó jelentkezett s a választás iránt nagy az érdeklődés.

— Schönberger báró, altibornagy hadosztályparancsnok, az eredeti tervtől eltérőleg csak ma érkezik Aradra.

— Arad megye költségvetése. Arad megye 1888. évre szóló költségvetését a megye alispánja a főszámvévo közreműködésével már megállapította, s annak előkészítő tárgyalásaira mint már jeleztük, szeptember 6-án gyűlésebe az állandó választmány. A költségvetés bevételei az 1888. évre 98,183 fnt 68 krt irányoz elő, melyből 92,000 fnt állami dotáció és 6193 fnt 68 kr. a megye jövedelme. Ez összegből az összes személyi és dologi kiadások leszámitásával marad meg 1848 fnt 22 kr. mely a törvény értelmében a megyeház építési alap gyarapítására fordítatik. A bevételek előirányzott összege meghaladja az 1887. évi, mely 97,803 fnt 68 kr. volt s e többlet onnan származik, hogy a jövő évben az elhelyezett tőkék kamataiból több jövedelmet vár a megye.

— A fogháztelek talajvíze. Fábiny Theophil igazságügyminiszter tegnapielőtti ülést tartózkodása alkalmával a fogházteleket meg szemlélvén különösen a talajvíz mélységének megállapítását tartotta szükségesnek. E végett Ottubay a Károlyi törvényszéki elnök megbízta Petrovits Arzen kir. mérnököt, hogy a fogházteleken a szükséges ásatásokat megtegye.

— Az aradi áruacsarnok erősen épül. Az épület két szárnya már teljesen készen áll a két utcában s most az udvar tetőzetét készítik. Ha az építési munkálatok továbbra is serényen haladnak, úgy az áruacsarnok öszre teljesen készen lesz.

— A szent-anna-kisjenő vasút építési munkálatai serényen folynak. A szent-annai állomáson az új vasut építése folytán szükse-

ges 4-ik vágány a kiágazásra kellő váltókkal együtt, már le van rakva. Simándon az állomás épület építése javában halad előre és a földmunkák a vonal egy részén már folyamatban vannak.

— Honvédok utja. Az Aradra összehozott honvédcsapatok tegnap reggel indultak el Lugosra, hol a fegyvergyakorlatokban részt vesznek. Pergő dobszó mellett vonultak végig a templomutcán s nem egy ablakból lobogtatta meg a fehér kendőt egy-egy piczi fehér kacsó.

— A felvételi vizsgák a kir. főgymnasium és főrealskola tantestülete előtt tegnap vették kezdetüket, míg a beiratások mind két intézetben ma kezdődnek.

— Az aradi tüzoltók tulajdonképeni zöme tegnap délután érkezett vissza a főmei országos tüzoltóhonnepélyről. Az itthonmaradt tüzoltók zenekarral fogadták őket s együtt vonultak velük be a városba.

— Tolvaj a szerkesztőségben. Emleltetük lapunk egyik közelebbi számában, hogy az Aradon is szélhámosok ismert Tedesco Andor Budapestre is hasonló uton folytatta tovább működését és Futtak Gyulától 4000 fnt értékű tárgyakat lopott el. Mint olvassuk, Tedesco Andor most önként jelentkezett a bécsi rendőrségnek, mely a törvényszéknek adta át.

— Tilos koldulásért csuktak be tegnap egy szegény legényt. Máramarosból jött az is tenadta, s már előre lájnt érzi a fejét, hogy a nagy utat már megint meg kell tennie, csak-hogy — visszafelé.

— Iparos-iffjak a színpadon. Az aradi iparos ifjak önképző egylete tegnap este tartotta meg műkedvelői előadását az iparostület háza udvarán felállított színpadon mely alkalommal színe került az „ördög párnája” énekes népszimni. Schwartz asztalosmester Kenner Kézó, Weisz szíjgyártómester Náhlik Antal játszta igen ügyesen. — Laczki asztalos legényt Szóts József, Gyuri szíjgyártó legényt Glutig Lajos. Szerepeiket szintén meglelédezőleg töltötték be. Lencsik Stéger Erzsike és Marit Neidenbach Ceczil kisasszonyok, kiket egyes játékkert a közönség zajos tapsokkal halmozott el és nehány bakcra tántoltott ki. A többi szereplők egyenként igen szépen töltötték be szerepeiket. Az első felvonás után Gary „Obsitos” költeményét Kiss András szavalta, valamint a második és harmadik felvonás köztt Gyarmathy Antalnak „A cigány muzikus Amerikában” előadása élénken sikerült. — Az iparos ifjuság egylete tegnap délután tartott közgyűlésén Barabás Bélát választotta meg elnökül Tessenyi Zsigmond leköszönt elnök helyébe. Nagy Sándor karnagy kiváló elismerést érdemelt műértő fardradhatlan munkásságáért.

— Zene-estély. A Strobl Jakob-féle söracsarnok igen kellemes kert helyiségében a bécsi női zenekar tegnap este ismét nagy közönség hallgatta meg. A zenekar egész új műsört játszott, minden egyes zenedarabot a közönség megújraztotta.

Hazánk és a főváros.

— A király utja. Ö felségének uti programja az ösi hadgyakorlatok alkalmával — mint a „Bud. Corr.” Becséből értesül — Nyitráról való elutazása után a következő: Elutazás Nyitráról szeptember 7-én est 8 óra 30 perczkor Tótmezgyeren át. — a nélkül, hogy Budapestben megállapodás történnék Kákosra, innen az öszekötő vágányon át Kőbányára, a magyar államvasut vonalain Kelenföldre, innét Székesfehérvárron, Kanizsán át Csáktornayra megy a király, a hová szeptember 8-án reggeli 8 óra 30 perczkor érkezik meg. Innét ö felsége szept. 10-én esti 6 óra 30 perczkor Kelenföldre, Kőbányán, Hatvanon, Miskolczon, Szerencsen át Töke-Terebesre utazik, a hová az uralkodó szeptember 11-én délelőtti 9 óra 45 perczkor érkezik meg. Ö felsége és kísérete Terebesen Andrassy Gyula grófnal fog lakni, míg a gyakorlatokat vezető hadtestparancsnokság valószínűleg Szalán azon fog elhelyezkedni. Terebesről az uralkodó szeptember 14-én est 6 óra 30 perczkor utazik el Szerencsen, Szajolon át Dévára, a hová az udvari vonat szeptember 15-én d. e. 20 óra 50 perczkor érkezik meg. A nagy hadtest-gyakorlatok nem Déva

mellett, hanem a román határnál fogva megártatni, azért szeptember 16., 17., 19., 20. és 21-én külön udvari vonatok közlekednek majd Déva és Piski között a melyek ö felséget, a királyt, a főhercegeket, a külföldi katonai attachékat és a hadgyakorlatok fővezetőségének tagjait agyakorlatok színhelyére viszik. Déván hat udvari ebéd lesz. — Az uralkodó szeptember 22-ikén déli 12 órakor Kolozsvárra megy, a hová az nap délután 5 órakor érkezik meg és Kolozsvárt marad szeptember 24-ig. E napon esti 9 órakor elutazik és 25-én reggeli 6 órakor Budapestre jön. Ö felsége ezután huzamos ideig fog Budapesten maradni. Déván a magyar kormányt valószínűleg Baross miniszter fogja képviselni és Tisza miniszterelnök csak Kolozsvárt lesz jelen, hol ö felsége szamus küldöttséget fogad.

— Kettős szobor. M-Szigetről írják e hó 22-ikéről: Szeptember 8-án nagy ünnepek lesz városunkban, ekkor állítják fel Asztalos Sándornak és Mörizt Samuának, a két honvédhősnek közös szobrát, melyre évek óta folynak a gyűjtések. Máramaros vármegye e két jeles fia, különösbelen Asztalos Sandor az aradi utcaiharcz retenthetetlen alakja, méltán megérdemli, hogy szobra ott álljon M-Sziget egyik szép helyén: a vármegyeházzal szemben. A szobor leleplezése alkalmával egyik honvédbajtárs emlékbeszédet mond, a lycuum egyik tanára alkalmi verset szaval és a dalkörök a „Szózatot” éneklék.

— Megölté tánc közben. Kezén-lában megvasalva vettek be pénteken egy paraszt-legényt a budapesti Karolykaszárnyába. Csendőrk kísérték Vörösegyházáról, hol nagy bíut követték el: boros föld, vad duhajkodás közben agyonszúrt egy áratlan leányzó. Szörnyű tettenek egyetlen mentsége a teljes ittasság, a mely azonban kevésbé fogja enyhíteni a katonai bíróság ítéletének szigorát. A bñnos ugyanis nem a polgári, hanem katonai hatóság jogköré alá tartozik, miután most szolgálja le a három esztendő. Ströbl Istvánnak hívják, becsületes vörösegyházi telkes gazdának a fia. Mint szekerész szolgált a katonaságnál, hanem a mult heten 21 napi szabadságra haza borsajították. A duhaj természetű legény mindjárt az első napok alatt közmegebotránkozást kellett a faluban félteni magaviselésével. Összetűzött boldog-boldogtalannal s nagy erejével visszaélve többeket durván megsértett. Felt tőle az egész község s így történt, hogy mult vasárnap, midőn a fiatalság összegyűlt a korecsmába táncolni, a leányok öszbeszéltek, hogy a garázda legénynyel egyikük sem fog táncolni. Ströbl kisse kapatos állapotban ment a korecsmába s beállott a táncolókhöz. A leányok azonban fogadásukhoz híven elutasították s egy lépést sem táncoltak vele. A legény, ki ezvilárhában volt, erre elhagyta a tánchelyiséget és az ivóba vonult. Rövid idő múlva befejezte a dében elkezdett dolgot: leitta magát a sárga földig. Dülöngélve tért vissza a mulatókhoz és egyenesen Katrencsak Teréz hajadonhoz lépett. Durva hangon szólította fel táncolásra, mit a leány megtagadott. Ströbl vérbenforgó szemekkel kiáltotta a leányok: „Megöllek, ha nem jössz táncolni!” A leány megrémült és követte a legényt, a ki ketszer, háromszor végigkerülte vele a termet. A midőn azonban a leány menekülni akart mellőle, kirántott zsebéből egy kést és három döfést intézett ellene. Két szúrás a mellett érte, a harmadik pedig a hasba hatolt. A vérengzés leírhatatlan felháborodást keltett a fiatalság körében. Egyszerre valamennyien megrölyhanták a részeg, s talán a helyszínen meglynchelik, ha kellő időben meg nem érkezik Andrassy Miklós esendőrszervező és lenem törtöztatja. A szegény leányt, a ki eszméletlenül terült el a földön, Rónay dr. közsegi orvos vette ápolás alá és sebeit gondosan bekötözte. De a segítség nem használt: a szánuandó teremtés reggel kiadta lelkét.

— Rövid hírek. Szatmárról jelentik, hogy Lukács László dacorámnal igazolt elfogatása a magyarság elleni nyílt lázítás miatt történt s Borus József vizsgálóbíró és Zeiga

Miklós alügyész maguk jártak Laczfalun, hogy szemmel tartásuk. — A nagybányai főgymnasium átvétele állami kezelésbe e napokban megtörtént. — Dévaványán e napokban ezer főtől közönség jelenlétében tették le a ref. új templom alapkövét s Szügyi Dániel lelkész mondott szép ünnepi beszédet. — A lipiki fürdőben levő magyarok, mintegy nyolcozvanan, Lajos-napján lakomát rendeztek s üdvözölő táviratot küldtek Kossuthnak; a korinthezi fürdőben pedig, hol eddig 940 vendég volt s meg most is százan felül vannak, Szent-István napján volt bankett, melyen Szathmáry Miklós mondott szép beszédet. — Ungvárt az egyházlátogató körútján oda érkezett Kun Bertalan ref. püspök tiszteletére Bertalan napján szívelyes ovátiót rendeztek. — A nyiregyházi közraktárak tervezeteire kiírt pályázatnál Kovács Károly budapesti műépítész és magyar államvasuti mérnök lett a nyertes.

A nagy világ.

— A vitriolos Éva. Baron Fèvre párisi gyógyszerész régóta szerelmi viszonyt folytatott egy café chantant-beli énekesnővel, kit általában a „szép Éva”-nak neveznek. A gyógyszerész családja, annak nősülését óhajva, oda juttatta a dolgot, hogy Baron elhagyta Évát. A leány meg egy buesutalálkozást kért, melyen aztán kedvese arcát vitriollal leönté. A sebesült gyógyszerész nem jelenté fel az esetet s a leány bűnbánólag látogatta meg őt. Könyök közt ment a beteg ágyához s meg ott egy üveg vitriollal önté le. A beteg állapota most már reménytelen.

— Sikasztó gardián. Eccc sacerdos magnus — deffraudans! A genuai ferencziak zárdájának főnökéről van szó, a ki egy reggel nagyot és merészet gondolt és ellíant a 80 ezer lírát tartalmazó zárdapénztárral. A csinyt azonban idejében észrevették s a szélrózsa minden irányban elmeneszett táviratok következtében sikerült elfogni a gardián urat. Az eset, miként a Berl. Tagblatt-nak távirják, Olaszországban nagy feltűnést kelt.

— Rövid hírek. A szultán az Ozmanie-rend nagyszállagát küldte meg Flourens francia külügyminiszternek. — Odescsában egy Kohan Adolf nevű magánzó százezer rubelt hagyott hátra, hogy az ugyan-csak ő általa ajándékozott telken ösöz lakásokat építsenek a szegényebb sorsúaknak. — Róma a polgármestere teljesen alaplatannak nyilvánítja a hirt, mint ha ott bármiféle járvány is kitör volna. — Orosz Lengyelország kereskedelmi kamarái a pénz- és belügyminiszter egy rendeletét közlik, mely szerint külföldi zsidók, kik Oroszországban kereskedést akarnak üzni, kivétel nélkül kötelesek kimutatni, hogy valamely Oroszországban elismert keresztény felekezethez álltak. — A német trónörökösöné sajátkezűleg festett arcképevel ajándékozta meg Mackenzie drt, férje orosát — Pállik Béla, az énekesé lett jeles magyar állatfész, szombaton lépett fel először a berlini Kroll-színházban, mint Széver a „Norma” című mulásban.

Felelős szerkesztő és kiadó: HINDYÁRPÁD.

Nyilttér.)
STROBL J. söracsarnokában
ma és a következő napokon
MAYER L.
bécsi orpheum társulata
kiváló erők közreműködésével
tart előadást.
DELINA testvérek,
„bécsi feesték”,
CLOTILD
12 éves csodagyermek, az ugynevezett „kis Gattmayer”
*) E rovat alatt közlötökért semmi felelősséget nem vállal a szerk.

Terézia és Wobesz Karolina

báróné kitűnő énekesek fellépte, továbbá a következő művészek és művésznők működnek közre:
UBALD FRICZI kisasszony, kosztium-soubrette,
PAASDORFER ur,
kitűnő bécsi ének- és jellemkomikus,
NEUMANN ARNOLD énekkomikus, és
LUTZ GYÖRGY hegedűművész.

Naponta új változatos program.

Bementi díj 30 kr.
Kitűnő, izletés ételekről és valódi jó borokról és pontos kiszolgálásról gondoskodva van. Számos látogatásért esd kiváló tisztelettel:

Strobl Jakob, vendégfő.

Kmetkyó János színházi söracsarnokában
ma és a következő napokon
a Pöschl Anna kisasszony

vezetése alatt álló
bécsi nemzetközi női zenekar

CONCERTJE,

változatos műsorral.
Bemenet szabad.
Kezdeté 1/2 8 órakor.

Jó ételek és italok, a n. é. közönség kényelméről és pontos kiszolgálásáról kellőleg gondoskodva van.
A t. közönség szives látogatását kéri kiváló tisztelettel, alázatos szolgálja:

Kmetkyó János, vendégfő.

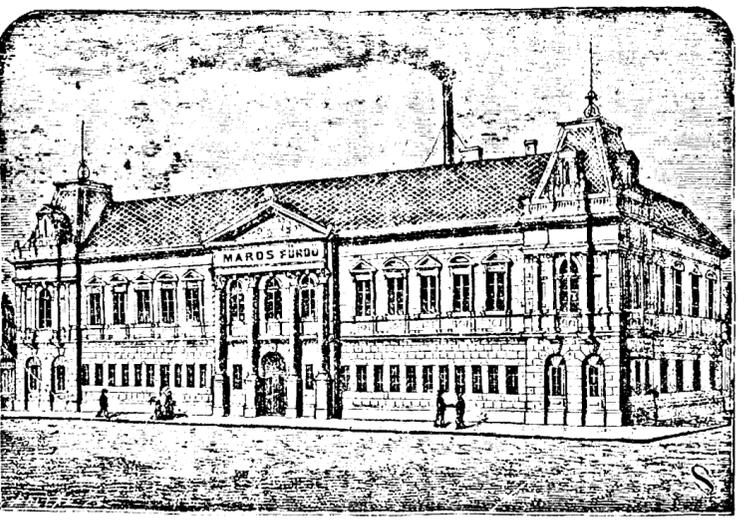
Előkelő orvosi tekintélyek u. m.
dr. Koranyi tr. kir. tanácsos, dr. Kézsmár szky tr., dr. Kéti, dr. Schwimmer tr., dr. Stiller tr., dr. Müller Kálmán egyetemi tr., dr. Gross Sándor megyei t. főorvos, dr. Reimtz, dr. Herman S. főorvos stb. Budapest; dr. Kállay Adolf rendelő-orvos Károlybadban; dr. Braun tr. udvari tanácsos, dr. Rokitsansky tr. kormánytanácsos, dr. Schmitzler tr., dr. Uzer tr., dr. Wintertern tr., dr. Herz egyetemi tr., dr. Rott tr., dr. Marenzeller, Eulenhtha li dr. Kautz, dr. Gold udv. orvos, dr. Batsy a bécsi orvosi collegium titkára s. b. stb. Bécsben: itélete folytán.
KORONA-FORRÁS
Legelősebbi, legtisztább és legérvényes savanyúviz
Hygiea-Sprudel
nemcsak a legkitűnőbb, legkellemesebb ízű és legegészebb ital, hanem egyúztársáid az emésztés, lélegzés és vizezés szervezete bajjaiban elsőrendű gyógyviz.
BOR RAL VEGYÍTVE KITÜNŐ. Kapható Á. a. o. n minden nagyobb fűszerkereskedés és vendéglőben. A forrásteremtő egredüll elárulatója: MAUTNER ADOLF, BUDAPEST, Arany János-u. 36. sz.
Legelősebbi óvszer a kolera ellen.

Az élvezetek egyik legötcsőbb és legkellemesebb neme, mely testünknek felüldíti, szibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes forgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja: a „fürdés.”
A fürdés, kiválólag a gőzfürdés-l járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testnek felbőre lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadittassék; ezáltal egészségünk biztosittatik.
Hogy ezen önmagunk iránt tartozó köteletségünknek lehetőleg eleget tehessünk,

Simay István a „Maros”-gőzfürdő tulajdonos

a fürdői díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

GŐZFÜRDŐ.	
Egy személy-jegy	70 kr.
10 db. bérlet-jegy	6 fnt 50 kr.
Egy deák-jegy	40 kr.
USZODA ZUHANYVAL.	
Egy személy-jegy	30 kr.
10 db. bérlet-jegy.	2 fnt 80 kr.
15 " " "	4 fnt — kr.
30 " " "	7 fnt 50 kr.
50 " " "	12 fnt — kr.
100 " " "	23 fnt — kr.
Szolgálati díj 5 kr.	
Uszán tanításért	5 fnt — kr.
30 darab jegy hozzá	4 fnt 50 kr.
Szolgálati díj	2 fnt — kr.
Egy tanuló személy-jegy	
15 darab bérlet-jegy	3 fnt 50 kr.
30 " " "	6 fnt — kr.
Egy gyermek személy-jegy	
15 darab bérlet-jegy	2 fnt 75 kr.
30 " " "	4 fnt 50 kr.

HIDEG GYÖGYFÜRDŐ.	
Egy személy-jegy	50 kr.
15 darab bérlet-jegy	6 fnt 75 kr.
30 " " "	13 fnt 50 kr.
Massassal egy személy	70 kr.
VAS- és MOOR-FÜRDŐ.	
Egy személy-jegy	1 fnt — kr.
10 darab bérlet-jegy	9 fnt 50 kr.
MÁRVÁNY-KÁDFÜRDŐK.	
Ruhával	50 kr.
Ruha nélkül	40 kr.
10 darab bérletjegy	3 fnt 50 kr.
VILLANY-FÜRDŐ.	
Egy személy-jegy	70 kr.
10 db. bérlet-jegy	6 fnt 50 kr.
Külön ruha díjak:	
1 lepedő vagy palást	7 kr.
1 törülköző	3 kr.

Árterében hideg itkek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltanak.
Nyomatja a „Széchenyi irodalmi intézet” Aradon.